

Från mottagare till medskapare

Ett kunskapsunderlag för en mer
personcentrerad hälso- och sjukvård

Kajsa Westling

Vårmöte Nätverket hälsofrämjande hälso- och sjukvård

2019-03-21

Innehåll

Personcentrerad hälso- och sjukvård – vad och varför?

Strategier för att göra vården mer personcentrerad

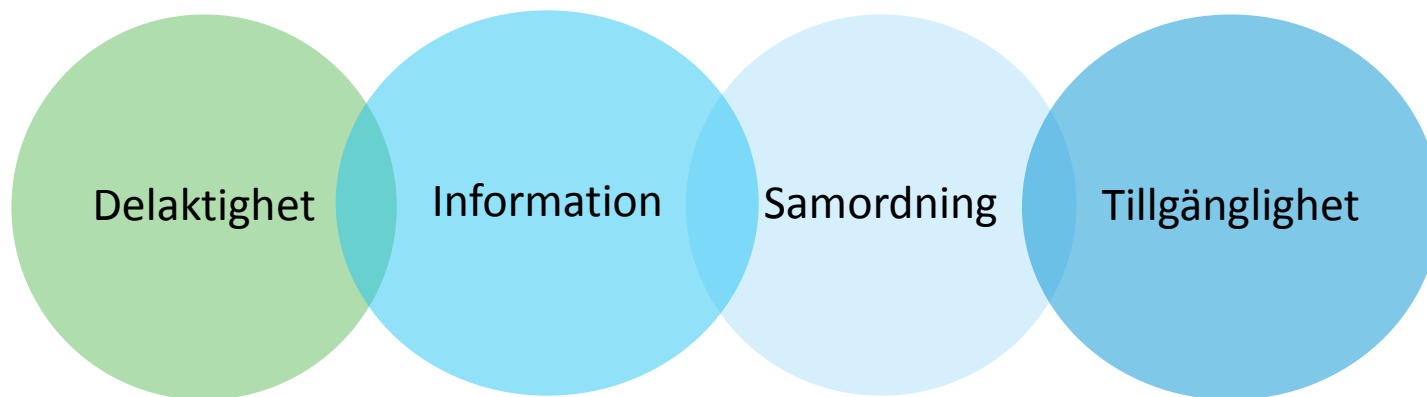
Utgångspunkter som stöd i utvecklingsarbetet

Viktiga områden att fokusera på för en mer personcentrerad vård

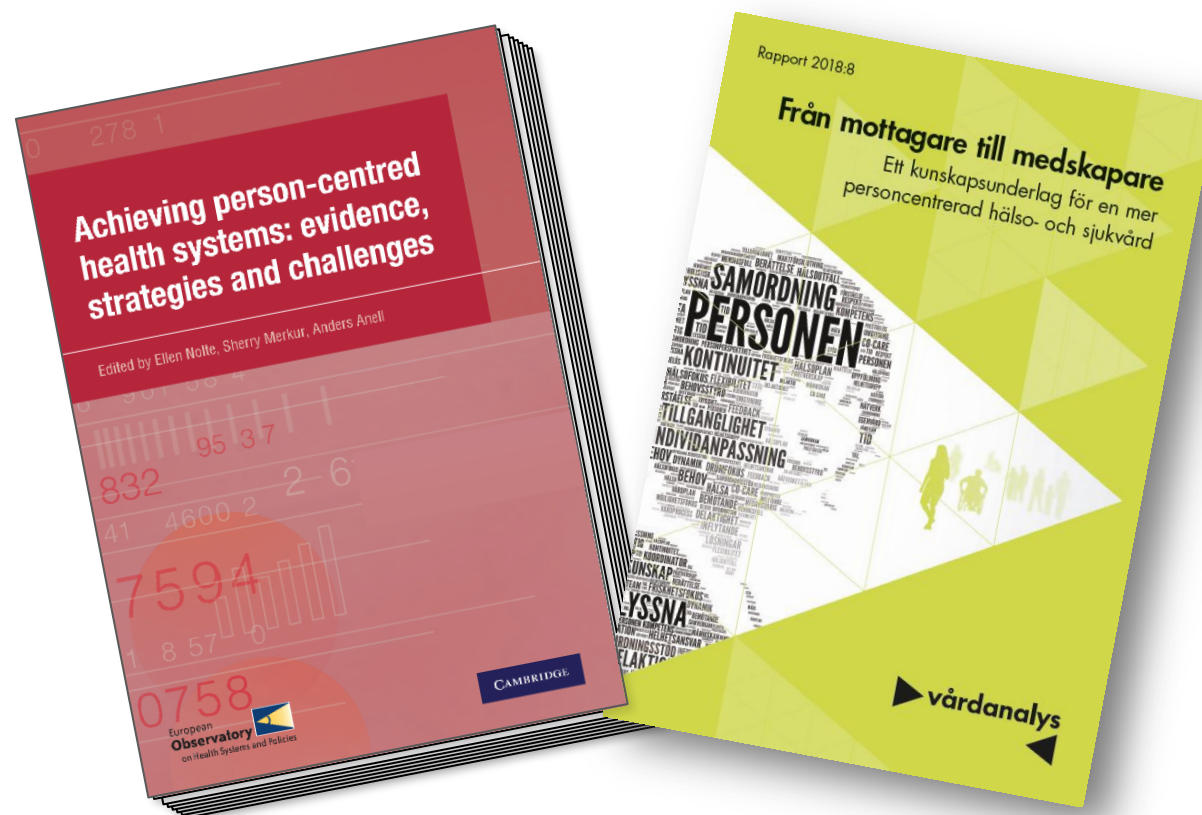
Studier har visat att vissa aspekter av personcentrering är svaga områden för den svenska hälso- och sjukvården

Exempelvis Vårdanalys rapporter:

- Utvärdering av patientcentrering i svensk hälso- och sjukvård
- Rapporter om vårdens tillgänglighet
- Rapporter om samordning av vården utifrån patienternas perspektiv
- Rapporter som jämför patienterfarenheter i Sverige och andra länder

Vårdanalys har tagit initiativ till en forskningsantologi och utifrån den tagit fram en svensk rapport om personcentrering

Forskningsantologi om personcentrerad vård

Lärdomar och slutsatser från antologin i en svensk kontext

I antologin konstateras att kunskapen om hur man skapar förutsättningar på systemnivå för en personcentrerad vård är begränsad

Personcentrering är ett förhållningssätt för hälso- och sjukvården – inte en styrmodell

Personcentrering innebär att utgå från individens behov, preferenser och resurser

Personcentreringen ska omfatta alla delar i patientens vårdprocess

Personcentrering kommer praktiken att betyda olika saker, i olika situationer, för olika individer

Personcentrering ur ett patientperspektiv

Hälso- och sjukvården:

- ▶ ...ger mig stöd att ta hand om min hälsa och min egen vård
- ▶ ...lyssnar aktivt på mig och efterfrågar mina erfarenheter och resurser
- ▶ ...behandlar mig med värdighet, medkänsla och respekt
- ▶ ...ger mig tillgång till vård och rätt kompetens utifrån mina behov
- ▶ ...tar hänsyn till mina preferenser och individuella behov samt mina mål med min vård
- ▶ ...ger mig möjlighet att delta i min vård och hälsa utifrån mina förutsättningar och behov
- ▶ ...ger mig tillgång till information om min vård och jag kan själv bidra med information
- ▶ ...gör det möjligt för mig att kommunicera med vårdens medarbetare utifrån mina behov
- ▶ ...ser till att insatserna jag får är samordnade och präglas av kontinuitet utifrån mina behov.

Personcentrering: Medel, mål eller rättighet?

Medel

Mål

Rättighet

Personcentrering inom ramen för den etiska plattformen

Personcentrering och jämlikhet
behöver gå hand i hand

Innehåll

Personcentrerad hälso- och sjukvård – vad och varför?

Strategier för att göra vården mer personcentrerad

Utgångspunkter som stöd i utvecklingsarbetet

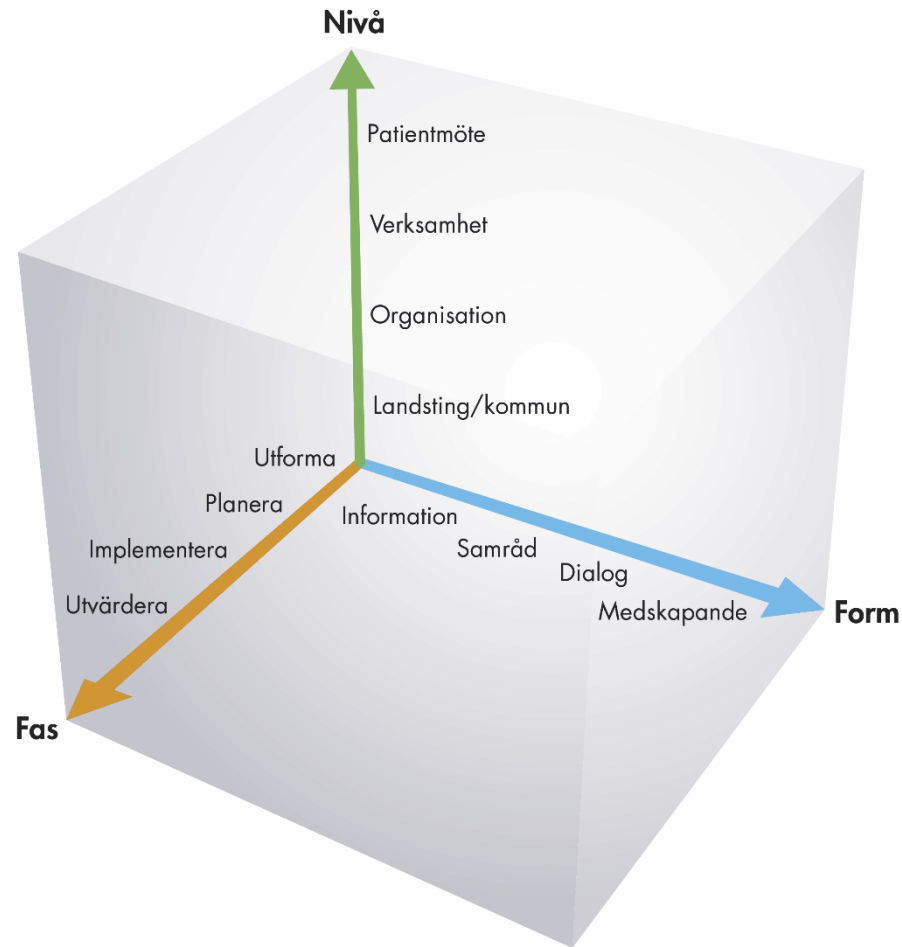
Viktiga områden att fokusera på för en mer personcentrerad vård

Sex strategier som används för att göra vården mer personcentrerad – i rapporterna sammanfattas forskningsläget kring dessa strategier

- ✓ Att behandla patienten som en person med respekt för hens behov, preferenser och resurser
- ✓ Att tillhandahålla en tillgänglig vård som är samordnad och erbjuder kontinuitet
- ✓ Att underlätta för patienten att vara medskapare i sin egen vård och hälsa
- ✓ Att låta patienten vara med och välja behandling och vårdgivare
- ✓ Att arbeta tillsammans med invånarna i utformningen av hälso- och sjukvården samt utformningen av forskning
- ✓ Att mäta och följa upp personcentreringen ur ett patient- och befolkningsperspektiv

Arbeta tillsammans med invånarna i utformningen av hälso- och sjukvården

- Delaktighet i utformningen av hälso- och sjukvården kan äga rum på alla nivåer, i olika faser av utformningen och ta olika form
- Det finns en stor bredd av metoder och aktiviteter för att involvera människor i utformningen av vården

Innehåll

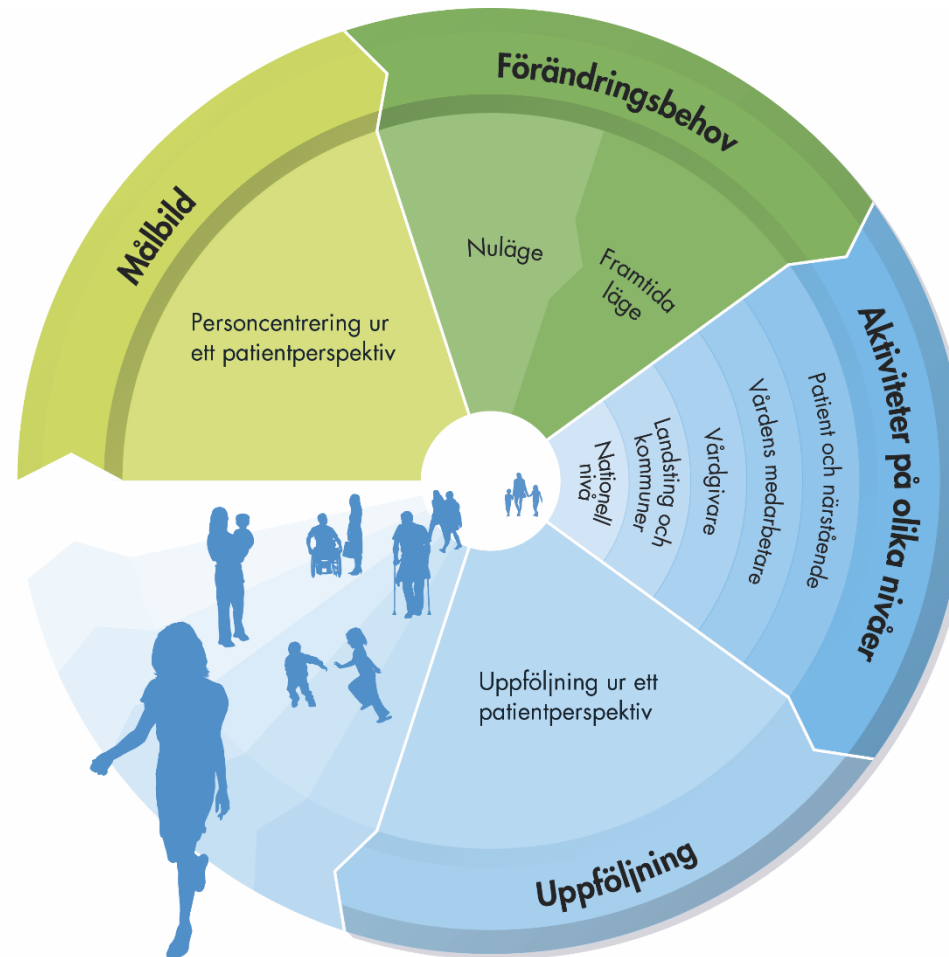
Personcentrerad hälso- och sjukvård – vad och varför?

Strategier för att göra vården mer personcentrerad

Utgångspunkter som stöd i utvecklingsarbetet

Viktiga områden att fokusera på för en mer personcentrerad vård

Utgångspunkter för utvecklingsarbete för en mer personcentrerad vård

Målbild: Personcentrering ur ett patientperspektiv

Hälso- och sjukvården:

- ▶ ...ger mig stöd att ta hand om min hälsa och min egen vård
- ▶ ...lyssnar aktivt på mig och efterfrågar mina erfarenheter och resurser
- ▶ ...behandlar mig med värdighet, medkänsla och respekt
- ▶ ...ger mig tillgång till vård och rätt kompetens utifrån mina behov
- ▶ ...tar hänsyn till mina preferenser och individuella behov samt mina mål med min vård
- ▶ ...ger mig möjlighet att delta i min vård och hälsa utifrån mina förutsättningar och behov
- ▶ ...ger mig tillgång till information om min vård och jag kan själv bidra med information
- ▶ ...gör det möjligt för mig att kommunicera med vårdens medarbetare utifrån mina behov
- ▶ ...ser till att insatserna jag får är samordnade och präglas av kontinuitet utifrån mina behov.

Förändringsbehov

Patienten är...

Exempel	Mottagare	Medskapare
	Vården informerar och bestämmer	Patient och vårdpersonal lär av varandra och diskuterar beslut gemensamt
	Vården har ett ensidigt fokus på det som händer i vårdmötet	Vården har ett helhetsfokus även på patient och närståendes egna insatser och resurser
	Utsatta grupper har svårt att göra sin röst hörd	Vården ger patienter stöd för att kunna vara delaktiga efter förmåga
	Patientinformation är vårdens arbetsverktyg	Vården ser till att patienten har tillgång till och kan bidra med information

Förändringsbehov

Exempel	Patienten är...		Patienten möts utifrån...	
	Mottagare	Medskapare	Delar	Helhet
	Vården informerar och bestämmer	Patient och vårdpersonal lär av varandra och diskuterar beslut gemensamt	Fokus på kroppsdelar och diagnoser	Fokus på hälsa och hela människan
	Vården har ett ensidigt fokus på det som händer i vårdmötet	Vården har ett helhetsfokus även på patient och närståendes egna insatser och resurser	Ensidigt fokus på hälso- och sjukvården	Vården ser till personens alla kontakter och nätverk
	Utsatta grupper har svårt att göra sin röst hörd	Vården ger patienter stöd för att kunna vara delaktiga efter förmåga	Fragmentering av vårdutbud och ansvar	Samlade eller koordinerade vård- och omsorgstjänster
	Patientinformation är vårdens arbetsverktyg	Vården ser till att patienten har tillgång till och kan bidra med information	Information som inte följer patienten	Integrerade informationssystem

Förändringsbehov

Exempel	Patienten är...		Patienten möts utifrån...		Vården går från...	
	Mottagare	Medskapare	Delar	Helhet	Färdiga lösningar	Individanpassning
	Vården informerar och bestämmer	Patient och vårdpersonal lär av varandra och diskuterar beslut gemensamt	Fokus på kroppsdelar och diagnoser	Fokus på hälsa och hela människan	En lösning för alla patienter med samma diagnos	Vårdpersonal gör helhetsbedömningar utifrån evidens samt patientens preferenser och resurser
	Vården har ett ensidigt fokus på det som händer i vårdmötet	Vården har ett helhetsfokus även på patient och närståendes egna insatser och resurser	Ensidigt fokus på hälso- och sjukvården	Vården ser till personens alla kontakter och nätverk	Fokus på det enskilda fysiska mötet	Vården möjliggör kontinuerliga relationer genom digitala och fysiska kontaktvägar
	Utsatta grupper har svårt att göra sin röst hörd	Vården ger patienter stöd för att kunna vara delaktiga efter förmåga	Fragmentering av vårdutbud och ansvar	Samlade eller koordinerade vård- och omsorgstjänster	Kommunikation när och hur det passar vården	Vården anpassar kommunikationen efter patientens behov
	Patientinformation är vårdens arbetsverktyg	Vården ser till att patienten har tillgång till och kan bidra med information	Information som inte följer patienten	Integrerade informationssystem	Antagande om vad patienter vill och behöver	Kunskap om vad patienter vill och behöver

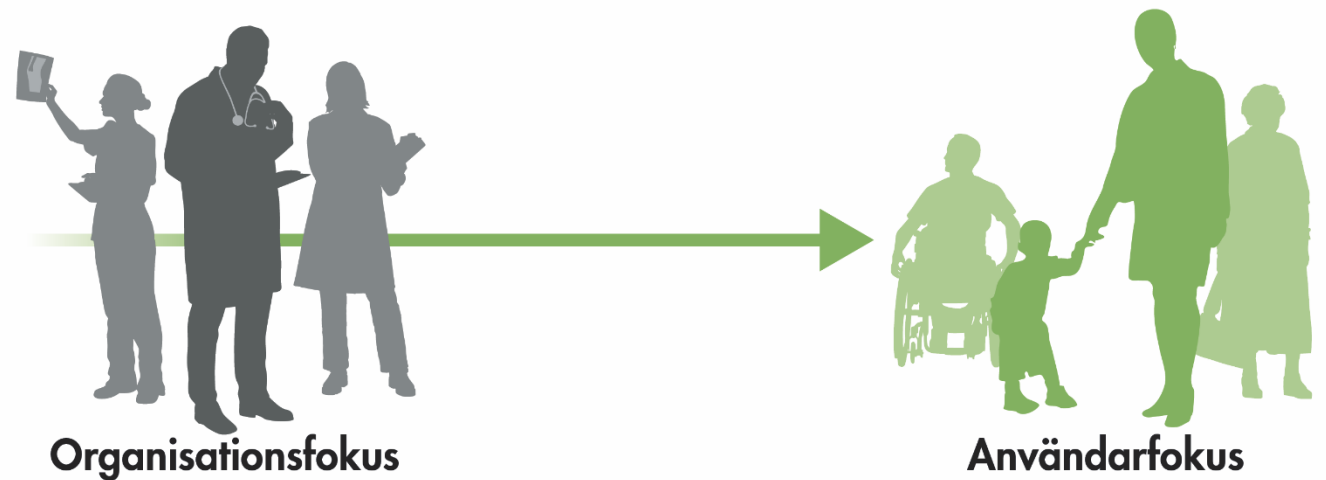
Förändringsbehov

Exempel	Patienten är...		Patienten möts utifrån...		Vården går från...	
	Mottagare	Medskapare	Delar	Helhet	Färdiga lösningar	Individanpassning
	Vården informerar och bestämmer	Patient och vårdpersonal lär av varandra och diskuterar beslut gemensamt	Fokus på kroppsdelar och diagnoser	Fokus på hälsa och hela människan	En lösning för alla patienter med samma diagnos	Vårdpersonal gör helhetsbedömningar utifrån evidens samt patientens preferenser och resurser
	Vården har ett ensidigt fokus på det som händer i vårdmötet	Vården har ett helhetsfokus även på patient och närståendes egna insatser och resurser	Ensidigt fokus på hälso- och sjukvården	Vården ser till personens alla kontakter och nätverk	Fokus på det enskilda fysiska mötet	Vården möjliggör kontinuerliga relationer genom digitala och fysiska kontaktvägar
	Utsatta grupper har svårt att göra sin röst hörd	Vården ger patienter stöd för att kunna vara delaktiga efter förmåga	Fragmentering av vårdutbud och ansvar	Samlade eller koordinerade vård- och omsorgstjänster	Kommunikation när och hur det passar vården	Vården anpassar kommunikationen efter patientens behov
	Patientinformation är vårdens arbetsverktyg	Vården ser till att patienten har tillgång till och kan bidra med information	Information som inte följer patienten	Integrerade informationssystem	Antagande om vad patienter vill och behöver	Kunskap om vad patienter vill och behöver

Förändringsbehov i styrning och ledning

- Styrning och ledning bör i större utsträckning
 - ha ett användarfokus
 - baseras på kunskap kring patienters behov, erfarenheter och preferenser
- Stor potential i ökad patientmedverkan i utvecklingsarbete
- Medarbetarnas delaktighet och engagemang är en central resurs

Använd perspektivskiftena i ert utvecklingsarbete!

	Mottagare	Medskapare	Delar	Helhet	Färdiga lösningar	Individanpassning
Patient och närstående						
Vårdens medarbetare						
Vårdgivare						
Landsting och kommuner						
Nationell nivå						

Innehåll

Personcentrerad hälso- och sjukvård – vad och varför?

Strategier för att göra vården mer personcentrerad

Utgångspunkter som stöd i utvecklingsarbetet

Viktiga områden att fokusera på för en mer personcentrerad vård

Viktiga områden att fokusera på för en mer personcentrerad vård i Sverige

- ▶ Vårdmöten och kontakter behöver i större utsträckning präglas av medskapande
- ▶ Personcentrering behöver prägla alla delar av patientens vårdprocess
- ▶ Alla nivåer behöver skapa förutsättningar för personcentrering
 - Personcentrering behöver vara en utgångspunkt för styrning och ledning
 - Det behövs bättre förutsättningar för kontinuitet och samordning
 - Grundutbildningar och fortbildning behöver anpassas till en mer personcentrerad vård
- ▶ Patienter och närstående behöver involveras på olika sätt i utvecklingsarbetet
- ▶ Vårdens uppföljning behöver ha ett tydligare patient- och befolkningsperspektiv
- ▶ Det behövs mer kunskap om personcentrering.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys

www.vardanalys.se

registrator@vardanalys.se

[@vardanalys](https://twitter.com/vardanalys)